

*Hans Ola Urstad, šef Misije OEBS u SCG
o stanju životne sredine u Srbiji*

Zagađenje je nacionalni problem

Beograd - U Srbiji je izuzetno visok stepen zagađenja životne sredine i nešto hitno mora da se uradi da bi se ova lepa zemlja zaštitila i da bi postala atraktivna za razvoj turizma i privrede - rekao je za Danas Hans Ola Urstad, šef Misije OEBS u Srbiji i Crnoj Gori.

S obzirom na to da on u Srbiji živi više od pet i po godina i da ne postoji mesto koje nije posetio, Urstad je uveren da dovoljno dobro poznaje ovdašnje probleme, pogotovo u oblasti zaštite životne sredine. Naš sagovornik je primetio da postoji veliko zagađenje u velikom broju mesta u Srbiji, svuda je uočljiv problem sa odlaganjem čvrstog komunalnog otpada i nedostatak javnog rešavanja problema sa otpadom.

- Veliki je broj ilegalnih, divljih deponija na obalama reka, a zagađenje delovanjem kroz zemljište može da ugrozi vode u više oblasti u Srbiji. Jedan od najupečatljivijih primera ove vrste jeste kanal Dunav - Tisa - Dunav, pogotovo deo između Kule i Vrbasa, koji je kritično zagađen, usudio bih se reći do opasnog nivoa. Nažalost, to nije jedino mesto sa velikim zagađenjem. Vi takođe imate mesta gde ljudi otpad spaljuju, a u zemlji iz koje ja dolazim mi znamo da i to zagađuje vazduh.

Misija OEBS u Srbiji ima ograničene mogućnosti da bi direktno mogla dati rešenja potrebna za saniranje ovde postojećih ekoloških problema, ali oni mogu da pomognu tako što bi povećali svoj uticaj na ljude koji donose odluke i to na svim nivoima, od najvišeg državnog do lokalnog. On veruje da na jednom takvom zadatku mogu da rade zajedno sa novinarima, kako bi se doprineo porastu svesti političara o značaju rešavanja ekoloških problema u Srbiji.

- U Srbiji među ljudima koji donose odluke i građanima nije dovoljno visok nivo svesti o značaju očuvanja životne sredine. Moram reći da se situacija u Srbiji popravila, ali kada imate puno političkih, ekonomskih problema i izazova, a što se može videti u mnogim zemljama u tranziciji, pitanja očuvanja životne sredine retko se stavljaju u sam vrh problema kojima bi se država prioritarno bavila. To primećujem i ovde. Neću da ka-

žem da ljudi nemaju dobru volju da nešto urade, ali da bi uradili nešto kako treba potrebno je rešiti više problema. Pod jedan, rešavanje ovakvih problema je veoma skupo, a kao drugo, često je neopohodan snažan pritisak grupa građana, nevladinih organizacija i medija. Kao i sa svim drugim temama, političari moraju da shvate da je u rešavanju problema potrebna međusobna saradnja svih ljudi, a mediji mogu da doprinesu tome da političari kroz njihovo pisanje sigurno mogu biti upoznati sa ekološkim problemima na terenu - smatra Urstad.

Misija OEBS je podržala pridruživanje Srbije i Crne Gore u rešavanju problema zaštite životne sredine u Evropi, zahvaljujući čemu će se u aprilu sledeće godine u Beogradu održati i Ministarska konferencija na ovu temu.

- Mi saradujemo sa svim Misijama u regionu, tako da u izvesnom smislu postoji način na koji možemo uticati na razvoj regionalne saradnje. Glavne karakteristike zagađenja su da se prostire preko više granica. To je osobina skoro svakog segmenta zagađenja životne sredine, osim možda problema otpada. Naša uloga bi u tome mogla da bude da ohrabrimo vlasti u zemljama u regionu da sa svoje strane utiču na rešavanje zajedničkih ekoloških problema - kaže on.

U narednom periodu glavne aktivnosti i projekti u oblasti zaštite životne sredine Misije OEBS u Srbiji biće prevashodno usmerene na uticanje na lokalne, regionalne i državne nivoe vlasti da se u svim oblastima društva uvedu evropski ekološki standardi. Misija može da po-

mogne pravnom sektoru Srbije kako bi zakoni i propisi bili na istom nivou kao u ostalim evropskim zemljama i pokušaći da aktivno doprinesu njihovoj implementaciji u praksi. Urstad je mišljenja da nevladin sektor ni u jednoj zemlji nije dovoljno uključen u rešavanje nacionalnih problema. Retki su dobri primeri uticaja nevladinog sektora na brže rešavanje pojedinih problema.

- Mislim da je pritisak javnosti isuviše daleko od potrebnog kako bi vlasti shvatile važnost određenih ekoloških pitanja i kako bi ih stavile na listu prioriteta rešavanja. Glavna stvar mora biti fokusiranje svih na stvaranju zdravije i čistije životne sredine, iz godine u godinu - mišljenja je naš sagovornik.

Za Norvešku iz koje dolazi Hans Ola Urstad, životna sredina je jako važna, oni imaju lako ranjivu prirodu koja bi vrlo lako mogla biti ugrožena naftom i gasom koji se smatraju nacionalnim resursom. Drugi nacionalni resurs po značaju za Norvežane je ribarstvo, a jednako je značajan i turizam. Za dolazak turista neopohodna je čista i zdrava sredina. Političari u Norveškoj veoma ozbiljno shvataju probleme u vezi sa zaštitom životne sre-

dine u poslednjih trideset godina i rade na njenom očuvanju.

- Jedno od ključnih pitanja je i koliko je ekonomija spremna da se uključi u rešavanje ekoloških problema. U svetu je godinama unazad veoma poznat koncept da industrije i zagađivači čovekove okoline plaćaju kazne za izazvano zagađenje. Važnu ulogu u rešavanju ekoloških problema u Srbiji trebalo bi da odigra i industrija koji bi stoprocentno vodila računa o zaštiti čovekove okoline. Video sam ovde mnogo fabrika koje direktno zagađuju reku ili kanal i ne pokušavaju da na bilo koji način reše taj deo problema kojim ugrožavaju životnu okolinu. Ako želite da gradite fabriku morate od početka uračunati i troškove koje ćete imati na sprečavanju ugrožavanja životne okoline. Takav način razmišljanja nije samo korak ka zdravijoj čovekovoj sredini, već bi trebalo da postane deo celokupnog sistema koje teži nezagađenoj sredini.

Fabrike koje već postoje što pre bi trebalo da se povinuju važećim propisima i da u cenu proizvodnje uračunaju i troškove koje će imati na očuvanju životne sredine. To je način na koji bi trebalo da se radi svuda u Evropi - kaže Urstad.

Zbog važnosti očuvanja životne sredine Misija OEBS u SCG je u prethodnih godinu dana sprovela program za novinare koji izveštavaju o ovoj temi. Šef Misije OEBS je izrazio nadu da su odgovori koje su novinari na tim radionicama mogli dobiti bili korisni i da će novinari postati svesniji mogućnosti da je za dobro novinarstvo važan rad na terenu i koliko je važno da se stvori veći medijski prostor za teme koje su važne za društvo, pogotovo za onaj deo društva u kojem je zagađenje životne sredine, nažalost, veoma veliko godinama. *V. Jovanov Peštanac*

Misija OEBS je podržala pridruživanje Srbije i Crne Gore rešavanju problema zaštite životne sredine u Evropi, zahvaljujući čemu će se u aprilu sledeće godine u Beogradu održati i Ministarska konferencija na ovu temu

Video sam ovde mnogo fabrika koje direktno zagađuju reku ili kanal i ne pokušavaju da na bilo koji način reše taj deo problema kojim ugrožavaju životnu okolinu. Ako želite da gradite fabriku morate od početka uračunati i troškove koje ćete imati na sprečavanju ugrožavanja životne okoline

„Nesto mora hitno da se uradi“: Hans Ola Urstad